

Tisková zpráva, 11.5.2020

Databáze obětí na holocaust.cz má novou část

Údaje o obětech rasového pronásledování osob označených za "cikány" na území ČR během druhé světové války

Nacistická rasistická perzekuce lidí označených za „cikány“ se za druhé světové války dotkla většiny Romů a Sintů na území dnešní ČR. I přes svou závažnost nebylo téma jejich genocidy až do roku 1989 z mnoha důvodů většinovou společností reflektováno. I přesto, že v demokratických podmínkách dochází v ČR k rozvoji výzkumu, vzdělávání i připomínání těchto událostí, není toto téma ani v současné době samozřejmou součástí většinového povědomí, o čemž svědčí dlouholetý proces vzniku památníků v Letech u Písku a Hodoníně u Kunštátu či periodicky se opakující zlehčování či dokonce popírání genocidy Romů. 13. května bude na vzdělávacím portálu www.holocaust.cz spuštěna nová databáze obsahující data obětí nacistické genocidy „cikánů“ z území dnešní ČR. V současnosti budou k dispozici údaje o těch, kteří zahynuli v protektorátním "cikánském táboře" Lety u Písku v době jeho fungování od srpna 1942 do srpna 1943. Projekt Databáze romských obětí holocaustu v letech 2016-2020 finančně podpořila americká nadace Bader Philanthropies.

Institut Tereziánské iniciativy, který se od svého založení v roce 1993 systematicky věnuje výzkumu a připomínce obětí holocaustu, si položil nový nelehký úkol, a to připomenout i další oběti nacistické rasistické politiky za druhé světové války. „Institut Tereziánské iniciativy považuje za svou povinnost dokumentovat a připomínat osudy obětí nacistické genocidy Židů a Romů z českých zemí. Snažíme se získat a zpřístupnit informace a dokumenty o každé oběti tak, abychom si za nescíselným množstvím zavražděných dokázali představit jednotlivé muže, ženy a děti. Chceme pomoci zlepšit pochopení historických příčin a procesů, které vedly ke genocidě Romů na území naší republiky. Naším záměrem je také to, aby zveřejněná data a materiály pomohly k debatě založené na faktech spíše než na předsudcích a stereotypech. Chceme přispět k tomu, aby se památka a úcta k obětem genocidy Romů a Sintů ocitla na stejné úrovni jako úcta k obětem šoa, a tím napomocť ke zlepšení postavení Romů v naší současné i budoucí společnosti,“ vysvětluje historik Michal Schuster z Institutu Tereziánské iniciativy.

Časově termín zveřejnění koresponduje se dvěma významnými daty:

- s datem 7. května 1943, kdy dorazilo 417 mužů, žen i dětí z "cikánského tábora" Lety u Písku do Auschwitz-Birkenau, kam přijeli spolu s 441 dalších osob z "cikánského tábora" Hodonín u Kunštátu.
- s datem 16. května 1944, dnem, kdy se vězni „cikánského tábora“ v areálu vyhlazovacího tábora v Auschwitz-Birkenau vzepřeli nacistické zvěři a odmítli nastoupit na cestu do plynových komor.

Na portálu holocaust.cz byla v roce 2008 zveřejněna databáze obětí, ve které lze najít oběti šoa a kterou využívají uživatelé z celého světa. Vedle jmen lze v databázi najít fotografie a archivní i rodinné dokumenty, které dokumentují střípky životní dráhy každého zaznamenaného člověka. Díky těmto zkušenostem a za využití vlastní dlouhodobě rozvíjené metodologie spouští Institut

Tereziánské iniciativy novou součástí databáze, která obsahuje informace o obětech "cikánského tábora" v Letech u Písku. Veřejně přístupná část databáze zobrazuje základní údaje o jednotlivých vězňích zemřelých v tomto táboře v době jeho trvání od srpna 1942 do srpna 1943, tj. jméno a příjmení, datum a místo narození, datum příchodu do tábora, datum odchodu z tábora, datum a místo úmrtí. Větší část zjištěných údajů je uložena z důvodu ochrany osobních údajů v neveřejné části databáze, která je určena pro registrované badatele a pozůstalé. Zájemci mohou své dotazy směřovat také přímo na pracovníky ITI na email database@terezinstudies.cz.

„Chceme poskytnout a využít shromážděné údaje a materiály k výzkumu, bádání a vzdělávání a zvýšit tak povědomí o nacistické genocidě Romů a Sintů jako součásti moderních dějin středoevropského regionu. Naší snahou je také podnítit širší diskusi o významu připomínání událostí druhé světové války, zejména jejich příčin a důsledků pro utváření identity členů všech skupin obyvatel našeho regionu – příslušníků většiny a menšin a budování jejich vzájemných vztahů. Chceme, aby databáze fungovala jako snadno přístupný zdroj informací a zdroj pro rozvíjení současné veřejné diskuse,“ doplňuje Tereza Štěpková, ředitelka Institutu Tereziánské iniciativy.

Na databázi proto budou napojeny odborné články, které budou vysvětlovat jednotlivá témata a pojmy a kontextualizovat publikované údaje a materiály. V budoucnu chtějí pracovníci ITI zveřejnit v databázi další informace, především o obětech druhého protektorátního "cikánského tábora" v Hodoníně u Kunštátu a obětech "cikánského tábora" v KT Auschwitz-Birkenau deportovaných z území současné ČR. V plánu má ITI také další veřejné výstupy navázané na databázi, např. vytvoření vzdělávacích materiálů založených na práci s příběhy jednotlivých zdokumentovaných obětí.

Záměrem ITI je proto hledat další finanční prostředky na pokrytí zbytku potřebných nákladů, které souvisejí s pokračováním projektu a jeho personálním zajištěním. Na první fázi projektu se podíleli zaměstnanci Institutu Tereziánské iniciativy – historici Michal Schuster, Aletta Beck a Jiří Smlsal, správkyně databázového systému Aneta Plzáková, Růžena Ďordřová a František Lacko.

Další informace:

Michal Schuster, historik ITI, michal.schuster@terezinstudies.cz

Aletta Beck, historička ITI, aletta.beck@terezinstudies.cz

Tereza Štěpková, ředitelka ITI, tereza.stepkova@terezinstudies.cz

Eliška Waageová, Institut Tereziánské iniciativy